

Huoli puheeksi kulttuurisensitiivisesti

Huolen puheeksi oton malli on *Huoli puheeksi – Opas varhaisista dialogeista* -teokseen tuotettu malli. Mallia voidaan käyttää, kun halutaan ottaa puheeksi askarruttava tai hankala asia toista ihmistä arvostaen.

Mallin avulla voidaan ottaa hankala asia puheeksi kunnioittavasti ja samalla tarjota asianosaisille tukea. Huolen puheeksi ottaminen toteutetaan keskusteluna, jossa päätehtävänä on saada aikaan yhteistyö perheen ja koulun välillä. Varhainen asioiden puheeksi otto kannattaa. Silloin osapuolet pääsevät yhteistyöhön, kun toimintamahdollisuuksia on vielä runsaasti.

Huolen tunnistaminen

1.

Pohdi omaa huoltasi tai tunnetta asiaa kohtaan.

Myös tunne (esim. ärtymys) voi kertoa huolesta. Ennaltaehkäisy on tärkeää. Toimi silloin, kun auttamismahdollisuuksia on vielä paljon.

Yhteydenottoon valmistautuminen

Ennakoi. Mieti etukäteen, miten ja mitä asioita otat puheeksi. Reflektoi ennen yhteydenottoa.

2.

Pohdi, miten voisit ilmaista sekä hyvät asiat että huolesi nyt niin, ettei vastaanottaja tulkitse puhettasi moitteeksi tai syytteeksi.

Mieti, mitkä keinot perheiden kanssa työskentelyssä ovat hyviä ja toimivia. Älä tee olettamuksia eri kulttuureista tai siitä, miten niissä toimitaan.

Huomaa maahanmuuttajataustaisten perheiden kulttuurisensiitiivinen lähestymistapa: ole tietoinen omista tavoistasi toimia meidän kulttuurissamme ja mieti, toimiiko sama toisessa kulttuurissa, jos et tiedä toisesta kulttuurista tulevan tapoja toimia. Hyödynnä kulttuuritulkia, jos sellainen on käytettävissä. Voit hyödyntää kulttuurisensiitivistä vanhemmuuden haastattelua, toimintamallin löydät Innokylästä.

3.

Ennakoi, mitä tapahtuu, jos teet sen mitä ajattelit.

Miten vastaanottaja reagoi sanoihisi?

Etsi ajatuskokein, kirjoittaen ja mahdoli+sesti työkaverisi kanssa ääneen puhuen oikeaa lähestymistapaa. Valitse tapa, joka ennakoitisi mukaan aukaisee mahdoli+suuksia puhua, kuunnella ja jatkaa yhteistyön rakentamista.

Toimi oman yksikkösi tietoturva- ja tietosuojajohtajien mukaisesti.

Huolen puheeksi ottaminen.

Pitää sisällään yhteydenoton perheeseen ja mahdolliset myöhemmät tapaamiset.

4.

Kun tunnet, että olet löytänyt rakentavan ja kunnioittavan lähestymistavan, ota huolesi puheeksi sopivan ajan tullen sopivassa paikassa.

Ole yhteydessä perheeseen ja tuo huolesi esille esimerkiksi näin:

Minulla on huoli lapsenne keskittymisestä oppitunneilla.

Voimmeko tavata ja miettiä yhdessä, miten voisimme perhettänne asiassa auttaa?

Kerro ehdottamasi tapaamisen kokoonpano, aika ja paikka.

Kysy suoraan huoltajien toiveita tapaamiselle.

5.

Kuuntelu, joustavuus, kulttuurisensiitiivinen vuorovaikutus ja turvallinen ilma- piiri ovat kohtaamisessa tärkeimpiä.

Turvallisen ilmapiirin syntyyn vaikuttaa:

- **Rauhallinen tila tapaamiselle.**
- **Riittävä aika** (kerro tapaamisen alussa paljonko aikaa on varattu tapaamiseen).
- **Oman toiminnan rauhallisuus** (ota hetki ennen tapaamista omaan rauhoittumiseen).
- **Luotu avoin ilmapiiri.**

Jos ilmapiiri kiristyy, keskity ensisijaisesti rauhoittamaan tilanne. Siirrä tunteita herättänyt aihe hetkeksi sivuun ja palaa siihen myöhemmin uudestaan eri tavoin lähestyen.

Toimi kulttuurisensiitiivisesti:

kysy huoltajalta tarvittaessa perheen tavoista, arvoista ja kulttuurista, jos näistä ei ole aiemmissa tutustumistapaamisissa jo keskusteltu. Tämä auttaa sinua ymmärtämään perheen näkökulmaa ja rakentamaan luottamusta.

Heijastavassa eli reflektioivassa kuuntelussa

toistetaan ja tehdään yhteenvetoja kuullusta. Näin osoitetaan, että on aidosti kuunneltu toista. Nosta keskustelusta esille perheen tuomia myönteisiä asioita ja vahvista niitä. Esimerkiksi:

"Mainiota, että olette tukeneet lasta, meidän on tästä helpompi lähteä asiaa viemään eteenpäin."

Avointa ilmapiiriä voidaan luoda avoimilla kysymyksillä, jotka alkavat yleensä sanoilla mitä, miten, kuinka ja kerro. Niiden avulla selvitetään, mitä perhe jo tietää, miten he toimivat arjessa ja mitä voimavaroja heillä on. Esimerkiksi:

"Kerroit, että perheessänne/lapsellanne on Voitko kertoa tästä lisää... Miten itse koette asian? Kuinka perheenne pärjää asian kanssa?"

Yhteydenoton ja tapaamisen jälkeen

6.

Tapaamisen jälkeen pohdi, mitä tapahtui.

Kävikö niin kuin ennakoit? Mitä opit? Miten puheeksi otto turvaa osaltasi dialogin ja yhteistyön jatkamista?

Muista ennen kaikkea, että olet pyytämässä ja luomassa suunnitelmaa, avuksi huoltasi vähentämiseen.